

**A BEREZKI IMRE HELYTÖRTÉNETI GYŰJTEMÉNY
BESZÁMOLÓJA
DÉVAVÁNYA VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK
2009. DECEMBERI TESTÜLETI-ÜLÉSÉRE**

Bevezető

Beszámolóom feladata az utolsó beszámoló idejétől – 2005. február – napjainkig elért eredményekről, az intézmény jelenlegi helyzetéről számot adni. Beszámolómban elsősorban a muzeális intézmény láthatatlan oldalát próbálom bemutatni, hiszen mint közintézményről, a nagyközönség is sok mindent tud és lát, közművelődési munkánk és a kiállítások ismertek a Tisztelt Képviselők előtt, de mint minden muzeális intézménynél – tudom, hogy idegenül fog hangzani – nem ez a fontos. Különösen igaz ez a Bereczki Imre Helytörténeti Gyűjteményre. Dévaványa lakossága, az elszármazott ványaiak és a Tisztelt Képviselő-testület 2000-től mindent megtett annak érdekében, hogy fenntartsa az intézményt. A gyűjtemény gyűjtőköre a működési engedély szerint néprajz, történet, agrártörténet, ennek ellenére ennek a kis intézménynek többféle tudományos anyagot kell kezelnie.

Az intézmény működési, tárgyi, személyi feltételei:

Telephely: Dévaványa, Széchenyi út 8.

- kiállító és közművelődési terem,
- raktár- és kiszolgáló épület,
- kézműves műhely,
- restaurátor műhely,
- nyitott szín

2005-ben elkezdtek a múzeum festését, mázolását, a padló felújítását. A munkát tervszerűen folytatjuk, 2009-ben a múzeum kerítését is sikerült felújítani – sok helyen kellett sajnos a téglafalat is lebontatni, újra rakatni, vakoltatni, festetni. 2010-ben a folyosót és a mosdóhelységeket szeretnénk festetni, mázoltatni.

Technikai ellátottság:

Raktározás:

Az új raktár épülettel megoldódni látszott az intézmény raktározási helyzete. Kijelenthetem azt is, hogy a város polgárai gyűjtésének köszönhetően lassan ismét szűkös lesz a hely.

Régészet:

Régészeti dobozokban, tudományosan leltározva.

Néprajz:

A leltározott tárgyi anyagot külön raktári helységben helyeztük el. Az állomány folyamatosan bővül.

Textil: Restaurátor műhelyben – az üvegnegatív mellett ez a másik legsérülékenyebb anyag.

Levéltár: Levéltári dobozokban, külön levéltári szekrényben találhatóak.

Üvegnegatív:

2001-ben kezdtük el a leltározását, a gyűjtemény legföltettebb anyaga. Sérülékeny, ezért nem mozgatjuk csak azt a mennyiséget, amit egy behatárolt időn belül fel tudunk dolgozni.

Pályázati pénzből sikerült újabb szekrényvel gyarapodnunk. Egyenként csomagolva, téma szerinti csoportosítással leltározva.

Fénykép, fotó: Ugyanaz vonatkozik rá, mint az üvegnegatívokra, annyi a különbség, hogy nem annyira sérülékeny, ill. 2000 óta CD-én mentjük az „új képeket”.

Videó és filmanyag: kazetta, DVD

Hanganyag: számítógépen, ill. CD, DVD, kazetta, hangszalag.

Könyvtár - könyvek, folyóiratok: A régi, értékes könyvek szigorúan elzárva, az újabb, tartalmában is kézikönyvként használható kötetek, folyóiratok szabad polcon az irodában. Ez az anyag képezi a szakkönyvtárunkat.

Térképtár: Szabályosan raktározva, leltározva.

Adattár: Dobozban, szabályosan külön adattári szekrényben a már feldolgozott anyag. Elkezdjük, folyamatosan végezzük a számítógépes feldolgozását – gépelés, scennelés.

Történettudomány, irattár, levelezés: Folyamatosan végezzük az anyag leltározását, a leltározott anyag dobozolva, külön szekrényben.

Leltározatlan állományegységek

A tetőtérben kerültek elhelyezésre az eddig még be nem leltározott állományegységek, az írásos, még fel nem dolgozott anyagot a földszinti teremben tároljuk.

Összefoglalóan a raktározás helyzetéről.

Megfelelünk az érvényben lévő múzeumi szabályoknak:

- Páratartalom tekintetében a szerves anyagból készült tárgyak (fa, papír, bőr, textília) a legérzékenyebbek.
- A kő, kerámia, üveg, fém kevesebb problémát jelentenek, években mérve a megengedettnél magasabb páratartalom nem károsítja (45%)
- Fényhatások: Nem érzékenyek: kő, kerámia, fém. Érzékenyek az olajfestmények, papíryanagok, kéziratok. Ezért raktároztuk ezeket az állományegységeket a földszinti raktárban. Az UV sugárzás tekintetében biztonságban vannak. Tájékoztatásul: egy nyári nap fénye 50.000-60.000 lux, egy értékes textíliát pedig átlagosan max. 40 lux értékű fényhatás érheti.
- Az új raktár épület üzembe helyezésével megoldódott a raktározási problémánk. Sajnos külön helységet nem kaphat minden állományegység a raktár beosztása miatt.
- A gyűjteményegységek – a város és elszármazott polgárai jóvoltából nagy számban szaporodtak.

Állagvédelem:

Biológiai kártevők: Ellenük a kétévenként kötelező gázosítással tudunk védekezni. A faanyagokat megtámadó rovarok, bogarak ellen pedig a Xilamon vegyszert használjuk a tárgyaknál.

Az állagvédelem először csak a beletárolt tárgyakra vonatkozott, de tekintettel arra, hogy egyre több tárgyat és egyéb egységet leltározunk be, ez folyamatosan kiterjed minden egyes egységre.

A régészeti anyag minden egyes leltározott darabja részesült állagvédelemben.

A néprajzi anyagból csak azok, amelyek már voltak kiállítva, kiállítási darabok, ill. sürgősen kellett állagvédelemben részesíteni.

Az üvegnegatívok állagvédelme folyamatos – savmentes papír, boríték, doboz és zárt szekrény.

Az írott anyag állagvédelme az új raktár átadása után megoldódott. Külön csomagolva, dobozban és zárt szekrényben tároljuk. A nagy értékre való tekintettel elkezdtük a számítógépes feldolgozásukat, hogy csak nagyon indokolt esetben kelljen kézbe venni az értékes anyagokat.

Állományvédelem: Biztonsági rendszer működik a főépületben és a raktár, nyitott szín területén. Az intézménynél dolgozókra, ill. a látogatókra vonatkozó szabályokat az SZMSZ rögzíti.

Leltározás:

Múzeumi statisztika alapján a leltározott kifejezés egy leltári szám alatt álló egységet jelent akkor is, ha gyakran száznál több cédula tartozik az adott leltárszámhoz.

Részletes statisztikai táblázat (az OKM Statisztikája alapján) a mellékletben!

Nyilvántartás minősége és szintje gyűjteménycsoportonként:

A régészeti anyag leltározása befejeződött, Sápiné Turcsányi Ildikó régész munkatárs fejezte be munkát, és rendezett egy csodálatos régészeti, állandó kiállítást „Ványai évezredek” címmel, melyhez kiállítás vezető is készült.

A levéltárat és térképtárat levéltáros dolgozta fel – kivételt képez az az állomány, amelyet 2002 után adományoztak a múzeumnak. A nagy értékű üvegnegatívok, az adattár és az egyéb gyűjtemény egységek feldolgozását folyamatosan végezzük. A néprajzi tárgyak állomány egysége bizonyul jelenleg a legkevésbé feldolgozottak, tekintettel arra, hogy ebből a gyűjteményi területről adományoznak a legtöbbet.

A gyűjteményegységeket leltárkönyvben vesszük számba, lehetőség szerint számítógéppel feldolgozva. A néprajzi anyag leltározásakor folyamatosan gépre is visszük az adatokat, ill. a tárgyról készült képeket. Az üvegnegatívok leltározása folyamatos, több százzal rendelkezünk fényképpel, egy részét CD-lemezre mentettük. Az archív hanganyagot számítógép segítségével CD-lemezre írtuk.

Tűzvédelem: A szabályoknak megfelelő.

Restaurálás: Folyamatos. A már eddig kiállított tárgyi anyag tekintetében teljes.

Gyűjteményalakítás: Elsősorban adományok, ajándékok segítségével gyarapszik az állomány. Nagymértékben nő az adakozási kedv minden helytörténeti kiállítás után. Szűkös anyagi helyzetünk keretein belül fokozatosan vásárolunk is anyagot.

Kiállítások:

Részletes statisztikai táblázat (az OKM Statisztikája alapján) a mellékletben!

Kiemelt rendezvények:

Bereczki Imre múzeum alapító születésének évfordulója – február 11.
Múzeumkerti Est – Múzeumok Majálisa, vagy Múzeumok Éjszakája alkalmából
Városnap, Világtalálkozó vagy augusztus 20-ai rendezvényhez kapcsolódó kiállítás
Múzeumbarátok Köre újjáalakításának évfordulója (december eleje)

Táborok:

Évente rendezünk múzeumi gyermektábort a múzeum, a Múzeumbarátok, a Képviselő-testület támogatásával, valamint civilszervezetek, intézmények és vállalkozók segítségével.

2005 – Félpénzes
2006 – Hacukás
2007 – Játékváros-játékvár
2008 – Mátyás király udvarában – reneszánsz
2009 - Szomszédolás – Románia

A múzeumi gyermektáboron kívül több városi és idelátogató gyermekcsoport, ill. gyermektábor vesz részt a múzeum programjain, munkálkodik a kézműves-műhelyben.

Munkánkat segítő civilszervezetek:

Múzeumbarátok Köre
Múzeumpártoló Kiemelkedően Közhasznú Közalapítvány
Dévaványa Felemelkedéséért Közalapítvány
DÉKE
Őszi Napfény Nyugdíjas Klub
TÉDE
Nagycsaládos Egyesület
Kapocs Egyesület

és még sokan mások, hiszen szoros a kapcsolatunk az egyéb helybéli, megyei és országos szervezetekkel, intézményekkel, ezek közül kiemelkedően jó a kapcsolatunk az Országos Honismereti Szövetséggel, a Karácsony János Békés Megyei Honismereti Egyesülettel, a Békés Megyei Múzeumok Igazgatóságával, a környék városainak, ill. a kistérség múzeumaival és civilszervezeteivel (Körös-Sárrét Turizmusáért Egyesület, Tájházak Szövetsége stb.)

A Tűzokrezervátum kiállítótermében időszakos kiállításokat rendeztünk eddig is, és folyamatosan rendezünk igény szerint. Ma is megtekinthető a (F)eltűnő hagyomány c. kiállítás.

Személyi feltételek:

- 1 fő múzeumigazgató – etnográfus-muzeológus, magyar tanár és könyvtáros – egyetemi és főiskolai végzettség
- 1 fő restaurátor – közművelődési felelős – múzeumpedagógus – egyetemi végzettség

- 1 fő adminisztrátor, gazdasági ügyintéző és gyűjteménykezelő – középfokú végzettség – jelenleg a Szent István Egyetem Gazdasági Kar Gazdálkodási és Menedzsment Szakának IV. évfolyamát végzi
- 1 fő üzemviteli alkalmazott, teremőr és takarító - alacsony fokú végzettség

Az intézmény személyi feltétele 2005 óta nem változott, ugyanazokkal a munkatársakkal dolgozunk. A változás – és a gazdasági megszorítások annyiban érintették a múzeumot, hogy évek óta itt folyik a Dévaványai Hírlap szerkesztése, valamint a takarítónő munkaköréhez kellett sorolnunk a védőnői szolgálat és a vérvétel takarítását.

Dévaványa, 2009. december 1.

Burainé Murányi Magdolna
múzeumigazgató